

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-ПЛОВДИВ
ФАРМАЦЕВТИЧЕН ФАКУЛТЕТ

ПРОГРАМА
ПО
„ИСТОРИЯ НА ФАРМАЦИЯТА“

Приета от Катедрен съвет с Протокол № 07/06.07.2026 г.
Утвърдена от Факултетен съвет с Протокол № 7/15.07.2026 г.

История на фармацията

УЧЕБЕН ПЛАН

Дисциплина	Изпит в семестър	По план на ФФ на МУ-Пловдив Часове				Кредити	Часове по семестри	
		Аудиторни	Лекции	Упражнения	Извън аудиторни		I семестър	
							Л	У
История на фармацията	I	30	30	-	30	2	30	0

Наименование на дисциплината:

„История на фармацията”

Вид на дисциплината съгласно ЕДИ:

Факултативна

Ниво на обучение:

Магистър /М/

Форми на обучение:

Лекции

Курс на обучение:

I курс

Продължителност на обучение:

Един семестър

Хорариум:

30 часа лекции

Помощни средства за преподаване:

Мултимедийни презентации, дискусии

Форми на оценяване:

1. Текущ контрол – подготовка на реферати
2. Семестриален изпит (писмен – тест и устен)

Формиране на оценката:

Оценката се формира от изпит (писмен и устен) и подготовка на реферати.

Аспекти при формиране на оценката:

Участие в дискусии и изработване на реферат

Семестриален изпит:

Да /писмен-тест и устен изпит/

Държавен изпит:

Не

Водещ преподавател:

Хабилитирани преподаватели от катедра „Организация и икономика на фармацията“ и нехабилитирани преподаватели с ОНС „Доктор“.

Катедра:

Организация и икономика на фармацията

АНОТАЦИЯ

Историята на фармацията, въпреки че има продължителен, самостоятелен период на развитие назад във времето, днес се разглежда като част от социалната фармация.

Историята на фармацията е наука, която изучава развитието на фармацевтичните знания и фармацевтичната практика в най-тесна връзка с развитието на човешкото общество, с развитието на медицината, химията, биологията, философията и икономиката, с културната история на народите от всички епохи и времена. Ето защо тя е една от основните теоретични дисциплини във фармацията, която изяснява еволюцията в развитието на лекарство знанието във връзка с изменящите се обществено икономически условия, професионалната роля и проблеми на фармацията.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Този кратък курс цели да запознае студентите по фармация най-общо с историята, теорията и практиката на фармацията като една социално значима област на общественото здравеопазване.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Чрез този въвеждащ курс студентите получават възможността да се информират за обхвата и насоките на бъдещата им професионална реализация в обществото като

специалисти, както и за учебното заведение и съдържанието на отделните дисциплини по време на обучението им.

ПРОГРАМА ЗА ЛЕКЦИИ

I курс, I семестър

№	Т Е М А	Брой часове
1	Увод в историята на фармацията - същност и предмет на дисциплината. Основни понятия и периодизация. Методи, източници и задачи.	2
2	Периоди в историята на фармацията. Религиозен период – лекарствознанието в първобитното общество.	2
3	Религиозен период – лекарствознанието в античността (Древен Египет, Месопотамия, Древен Китай и Древна Индия).	2
4	Философски период – лекарствознанието в Древна Гърция, Древен Рим и Византия.	2
5	Философски период – лекарствознанието по българските земи преди създаването на българската държава (траки, славяни и прабългари).	2
6	Експериментален период – фармацията през Средновековието. Лекарствознанието в арабските халифати, Средновековна Европа и Средновековна България.	2
7	Експериментален период – Европейската фармация в новото общество (XVIII-XIX в.).	2
8	Експериментален период – фармацията в България по време на османското робство и Българското възраждане.	2
9	Развитие на фармацията в Съединените американски щати: исторически аспекти и съвременни тенденции.	2
10	Научен период – съвременно развитие на фармацията. Развитие на фармацевтичната индустрия.	2
11	Фармацията в България след освобождението. Временни правила за устройството на медицинското управление в България. Първо сдружение на аптекарите в България.	2
12	Професионалните сдружения на фармацевтите и аптекарите у нас. Ролята им за развитието на фармацията. Фармацията в България след втората световна война – периоди.	2
13	Фармацевтичното образование в България. Подготовка и следдипломно обучение на специалистите с висше фармацевтично образование.	2
14	Фармацевтични научни изследвания и промишлено фармацевтично производство в България.	2

15	Фармацевтичната професия – възможности за професионална реализация. Периоди на развитие на професията – клинична фармация и фармацевтични грижи.	2
----	--	---

Л Е К Ц И И – Т Е З И С И

ЛЕКЦИЯ № 1 – 2 часа

УВОД В ИСТОРИЯТА НА ФАРМАЦИЯТА

- Значение на преподаването
- Предмет на историята на фармацията
- Оновни понятия и периодизация
- Методи, източници, задачи
- Емблема на фармацията

ЛЕКЦИЯ № 2 – 2 часа

ПЕРИОДИ В ИСТОРИЯТА НА ФАРМАЦИЯТА

РЕЛИГИОЗЕН ПЕРИОД

ЛЕКАРСТВОВЗНАНИЕТО В ПЪРВОБИТНОТО ОБЩЕСТВО

- Ранни форми на религиозни представи:
 - тотемизъм
 - фетишизъм
 - анимизъм
 - магия

ЛЕКЦИЯ № 3 – 2 часа

РЕЛИГИОЗЕН ПЕРИОД

ЛЕКАРСТВОВЗНАНИЕТО В АНТИЧНОСТТА

- Древен Египет
- Месопотамия
- Древен Китай
- Древна Индия

ЛЕКЦИЯ № 4 – 2 часа

ФИЛОСОФСКИ ПЕРИОД

- Лекарствознанието в Древна Гърция
 - Период преди Хипократ - представители
 - Хипократов период
 - Елински (александрийски) период
- Лекарствознанието в Древен Рим - представители
- Лекарствознанието във Византия - представители

ЛЕКЦИЯ № 5 – 2 часа

ФИЛОСОФСКИ ПЕРИОД

- Лекарствознанието по българските земи преди създаването на българската държава
 - траки
 - славяни
 - прабългари

ЛЕКЦИЯ № 6 – 2 часа

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЕН ПЕРИОД

ФАРМАЦИЯТА ПРЕЗ СРЕДНОВЕКОВИЕТО

- Лекарствознанието в арабските халифати - представители
- Лекарствознанието в Средновековна Европа - представители
- Лекарствознанието в Средновековна България – представители

ЛЕКЦИЯ № 7 – 2 часа

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЕН ПЕРИОД

ФАРМАЦИЯТА ПРЕЗ СРЕДНОВЕКОВИЕТО

- Европейската фармация в новото общество (XVIII-XIX в.).
 - Видни представители – Михаил Цвет, Магенди и Клод Бернар, Алберт Лоденбург, Паул Ерлих Ейкман, Флеминг, Уоксман

ЛЕКЦИЯ № 8 – 2 часа

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЕН ПЕРИОД

ФАРМАЦИЯТА ПРЕЗ СРЕДНОВЕКОВИЕТО

- Фармацията в България по време на османското робство и Българското възраждане
 - Първата аптека в България
 - Първият дипломиран лекар
 - Видни представители за периода – Димитър Павлович, Спас Иванов Спицерица, Васил Петлешков, Найдено Браjkович, Кирил Николчев, Петър Данков

ЛЕКЦИЯ № 9 – 2 часа

РАЗВИТИЕ НА ФАРМАЦИЯТА В СЪЕДИНЕНИТЕ АМЕРИКАНСКИ ЩАТИ **ИСТОРИЧЕСКИ АСПЕКТИ И СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ.**

- Историческо развитие на фармацията в САЩ
- Развитие на фармацевтичното образование и фармацевтичната професия
- Съвременни тенденции в САЩ

ЛЕКЦИЯ № 10 – 2 часа

НАУЧЕН ПЕРИОД

СЪВРЕМЕННО РАЗВИТИЕ НА ФАРМАЦИЯТА

- Промислено производство на лекарства – кратък исторически преглед

- витамини
- хормони
- сулфонамиди
- антибиотици
- Международни здравни и фармацевтични организации и ролята им за хармонизиране на фармацевтичното законодателство
- Научни школи съвременни концепции за ролята на фармацията в системата на здравеопазването - социална, болнична, ядрена, индустриална и клинична фармация. Концепцията “фармацевтични грижи”

ЛЕКЦИЯ № 11 – 2 часа

ФАРМАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ СЛЕД ОСВОБОЖДЕНИЕТО

- Временни правила за устройството на медицинското управление в България (1879 г.)
- Видни прадставители: Д-р Димитър Молов, Иван Василевич Грим, Георги Атанасович, Панайот Жечев, Алберт Тегартен, Александър Найденович
- Първо сдружение на аптекарите в България – цел и дейност (1884-1890г.)
- Българско аптекарско дружество и Българско фармацевтично дружество „Галенус” (1890-1906г.)
- Опити за създаване на общ Български фармацевтичен съюз (1906-1924г.)

ЛЕКЦИЯ № 12 – 2 часа

ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ СДРУЖЕНИЯ НА ФАРМАЦЕВТИТЕ И АПТЕКАРИТЕ У НАС. ФАРМАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ СЛЕД ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА

- Професионални сдружения на аптекари и фармацевти през периода 1922-1944 г.
- Съюз на аптекарите в България (1926 г.)
- Българско аптекарско кооперативно дружество
- Първи период – от 1944г. до 1952 г.
- Втори ппериод – от 1953 г. до 1968 г.
- Трети период – от 1969 г. до 1989 г.
- Четвърти период – от 1989 г. до днес

ЛЕКЦИЯ № 13 – 2 часа

ФАРМАЦЕВТИЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В БЪЛГАРИЯ

- Кратък исторически преглед
- Подготовка и следдипломно обучение на специалистите с висше фармацевтично образование

ЛЕКЦИЯ № 14– 2 часа

ФАРМАЦЕВТИЧНИ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ПРОМИШЛЕНО ФАРМАЦЕВТИЧНО ПРОИЗВОДСТВО В БЪЛГАРИЯ

- Създаване на научното дружество по фармация и основни етапи в развитието на научните изследвания

- Интернационализиране на научните изследвания по създаването на нови лекарствени продукти /ЛП/
- Клинични изпитвания на новите ЛП
- Характеристика на фармацевтичното производство в България
- Характеристика на световния и български пазар на ЛП
- Съотношение на вносни и местни ЛП в обем и стойност
- Болничен и аптекен пазар

ЛЕКЦИЯ № 15 – 2 часа

ФАРМАЦЕВТИЧНАТА ПРОФЕСИЯ - ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ

- Периоди на развитие на професията – клинична фармация и фармацевтични грижи
- Основни разлики в целите и задачите практиките по клинична фармация и фармацевтични грижи
- Съвременни насоки на реализация – тесни специализации в определена област – педиатрична фармация, ортопедична и т.н.

ЛИТЕРАТУРА

1. Димитрова Зл, Георгиев Ст, Андреевска К, Маджаров В , Грекова Д, Кискинова Р, История на фармацията, Четвърто преработено издание, София, 2016, ТЕА Дизайн ЕООД, ISBN 978-954-91660-9-5
2. Zebroski, B. A Brief History of Pharmacy: Humanity's Search for Wellness; Taylor & Francis: Milton Park, UK, 2015.
3. Regine Pöttsch, Alain Touwaide, Armelle Debru, Francisco Guerra, The Pharmacy: Windows on History, Editiones Roche, 1996
4. Апостолов, М., История на медицината и социалното дело, С, БАН, 1994
5. Боева, А., Проблеми на фармацията , 1982, 101 с.82
6. Бойдашев, Д. " фармацевт" , 1909, 2
7. Бурмов, А., Известия на българското историческо дружество, кн.21, 1945, 123
8. Василев, В., " Фармацевт" , 1942, 9
9. Николчев, К., Материали за историята на аптекното дело в България, С., 1939
10. Павлова, В., История на медицината в България , С., 1980, Мед и физк.
11. Рул , Л., Живели някога хора, ИОМИТ ООД, 1996
12. Събев, П., " Фармацевт" , 1914, 8, 9
13. Скъпи ли са лекарствата , "Аптекарски преглед", 1939

14. "Славянин" 1884, бр.117
15. Тодоров, Н., " Фармацевт" 1930, 10
16. Търговия с аптекарски ученици, " Фармацевт" , 1928, 9
17. Устав на аптекарското общество , 1884
18. Устав на Българското аптекарско дружество , 1890
19. Устав на Българското аптекарско кооперативно дружество , 1912
20. Устав на Българското аптекарско дружество , 1920, Победа
21. Устав на Българското аптекарско дружество, 1926, Франклин
22. Устав на БАКД, 1939, София, изменение
23. Устав на Българското фармацевтическо дружество, 1902
24. Устав на Българското фармацевтическо кондиционерско дружество, 1922
25. Устав на Дружеството на българските дрогисти, 1919
26. Устав на аптекарите в България, 1926, Родопи
27. Устав на Съюза на аптекарите в България, 1932
28. "Фармацевт", 1906-1944
29. "Фармацевтически преглед", 1899-1900
30. "Фармацевтически преглед", 1932-1933, Габрово
31. Фармация за фармацевтите, "Дрогист", 1938, 4
32. Цел и програма, "Фармацевтически преглед", 1932, 1

КОНСПЕКТ ПО „ИСТОРИЯ НА ФАРМАЦИЯТА“

1. Лекарствознанието в първобитното общество.
2. Лекарствознанието в античността - Древен Египет.
3. Лекарствознанието в Древна Гърция.
4. Лекарствознанието в Древен Рим и Византия.
5. Лекарствознанието по българските земи преди създаването на Българската държава.
6. Фармацията през Средновековието - лекарствознанието в арабските халифати.
7. Фармацията през Средновековието - лекарствознанието в средновековна Европа.
8. Фармацията в средновековна България /VII-XIV в./.
9. Фармацията в България по време на османското робство и Българското възраждане.
10. Фармацията в България след Освобождението.

11. Европейската фармация в новото общество.
12. Развитие на фармацията в Съединените американски щати: исторически аспекти и съвременни тенденции.
13. Развитие на аптечното дело в България в периода между двете Световни Войни /1914-1945 г./.
14. Развитие на фармацията в България след Втората Световна война.
15. Съвременно развитие на фармацията - промишлено производство на лекарствата - кратък исторически преглед /витамины, хормони, сулфонамиди, антибиотици и т.н./
16. Професионалните сдружения на фармацевтите и аптекарите у нас и ролята им за развитието на фармацията.
17. Фармацевтичното образование в България - кратък исторически преглед. Подготовка и следдипломно обучение на специалистите с висше и средно фармацевтично образование.
18. Съвременно развитие на фармацията - съвременни концепции за ролята на фармацията в системата на здравеопазването - клинична фармация. Концепцията фармацевтични грижи.

Изготвил: проф. Д. Кафалова, дф